

Diensten met een eigen accent

31 maart 2019

Lieve broers en zussen in het geloof,

Wie regelmatig de diensten in de Emmaüskerk meeviert, zal zeker hebben gemerkt dat de laatste tijd de diensten soms anders gaan dan we gewend zijn. In deze brief willen wij, Tinko Blanken en Daniël Timmerman, toelichten waarom dit zo is.

Wij zijn namelijk hard aan het nadenken over de eredienst. Dat doen we samen met de taakveldouderling eredienst (Marten de Jong) en de andere kerkenraadsleden. Daarbij nemen we ook graag uw en jouw opmerkingen en feedback mee. We zijn namelijk bezig met de vraag: 'Hoe kunnen we anno 2019 in een veelkleurige gemeente God eren, het evangelie horen en vieren en worden toegerust om als zijn volk te leven in deze wereld?'

In ons enthousiasme bij deze zoektocht, vergeten we soms om te communiceren over wat we aan het doen zijn. Soms leidt dit tot bij gemeenteleden tot onaangename verrassingen in de dienst. "Waarom gaat dit opeens zo? Ik herken me niet meer in onze liturgie!" Aan iedereen die dit zo heeft beleefd, willen we van harte onze excuses aanbieden. We nemen ons voor om voortaan beter te communiceren over de veranderingen rond de eredienst. Met de onderstaande tekst willen we daar meteen een begin mee maken.

Waarom zijn we aan het veranderen?

Een belangrijk motief voor de veranderingen is het breed gevoelde verlangen dat de ochtenddiensten meer toegankelijk en aansprekend worden voor jongere gemeenteleden en mensen zonder kerkelijke achtergrond. Al in 2012 sprak de kerkenraad uit dat het daarom wenselijk is dat er ruimte is voor andere vormen van eredienst. Het is niet de bedoeling om voortaan bijvoorbeeld een "jeugddienst" te maken van de ochtenddienst, maar wel om te zoeken naar vormen van vieren die ook toegankelijk zijn voor jongeren en jongvolwassenen.

Een ander motief is de zoektocht naar evenwicht in de dienst. In de eredienst komen allerlei elementen bij elkaar: groet en zegen, lofprijzing, dankzegging, aanbidding, Bijbellezing, verkondiging, onderwijs, praktische toerusting, verstillingsmomenten, delen van je gaven, belijden met de kerk van alle eeuwen enz. enz. In de eredienst komen ook allerlei mensen bij elkaar: doeners, denkers, gevoelsmensen, met een bonte waaier aan spirituele kleuren en overtuigingen. Hoe kunnen we al deze verschillende elementen waarderen en een plek geven? En dan ook nog binnen het tijdsbestek van maximaal anderhalf uur?

Een kernwoord bij al deze gedachten is verbinding. We verlangen ernaar dat de zondagse eredienst nog meer het moment wordt waarin we met verschillende generaties en diverse geloofstalen verbonden zijn in de lofprijzing voor God. Dat betekent voor iedereen soms ook dat je een stukje van je eigen voorkeur opgeeft. Dat je, om met Paulus te spreken, blij bent met de blijdschap van een ander (Rom. 12:15).

Met het oog daarop werken we sinds 2017 met profielen, of beter gezegd, wisselende accenten. Daarbij schreven we: *Elke zondag van de maand krijgt een eigen accent. Daardoor zorgen we ervoor dat diverse aspecten van geloof en eredienst regelmatig een plek krijgen op zondag. Ook kunnen we zo ervoor zorgen dat de diensten minder vol zijn, zonder belangrijke elementen over te slaan. Het is niet de bedoeling dat we “bijzondere diensten” creëren voor diverse doelgroepen. In principe blijft elke dienst een herkenbare eredienst van onze gemeente, wel durven we in elke dienst een ander accent te leggen.*

Deze accenten hebben we indertijd in de Contactsleutel geïntroduceerd, maar ze zijn inmiddels ook weer wat weggezakt. Onlangs hebben we deze accenten geëvalueerd en bijgewerkt. Hieronder volgt een nieuw overzicht.

Vier keer vieren - accenten in de eredienst

We onderscheiden vier accenten:

- Ontmoeten en verbinden
- Zingen en bidden
- Delen en doen
- Leren en belijden

De vier accenten worden flexibel geprogrammeerd zodat het niet botst met prekenseries en dergelijke inhoudelijke zaken. Ook sommige bijzondere diensten vallen buiten deze vier accenten.

Ontmoeten en verbinden

Een dienst waarin we meer aandacht geven aan de ontmoeting met elkaar als leden van het veelkleurige volk van God, en aan de verbinding van generaties en groepen binnen de gemeente.

- Boodschap: aansprekende vertolking van een Bijbelverhaal met concrete verbindingen naar het eigen leven van alle generaties.
- Liturgische vorm: kernelementen van de gereformeerde liturgie in eenvoudige taal zodat kinderen hiermee vertrouwd raken en het leren begrijpen.
- Liedkeuze: vertrouwde, breed gewaardeerde en toegankelijke liederen.
- Praktisch: vanwege de aanwezigheid van jonge kinderen zal deze dienst maximaal één uur duren. In verband met het rooster van de Kinderbijbelgroepen en Tienergroepen valt dit accent in principe op de eerste zondag van de maand.

Zingen en bidden

Een dienst waarin we als gemeente de ruimte hebben om samen uitgebreid te zingen en te bidden. We zullen ons regelmatig laten verfrissen en uitdagen door een verscheidenheid aan vormen die ons worden aangedragen door gemeenteleden of geloofstradities.

- Boodschap: we proberen de emoties en thema's uit het Bijbelgedeelte ook door te vertalen naar de liturgische vormen, gebeden en liederen (bijvoorbeeld woede om onrecht of verlangen naar het koninkrijk).
- Liturgische vorm: bewuste vormgeving van liturgische elementen, soms ook uit andere liturgische tradities. Verstillings- en enthousiasme
- Liedkeuze: in aansluiting op de liturgische vorm verkennen we de verschillende zangtradities (denk aan Taizé, gezangen uit het oude en nieuwe liedboek, opwekkingsliederen, Psalmen van oude berijming tot Psalmen voor Nu, Hillsong enz). Het karakter van de dienst is dus soms verstillend en ingetogen, soms enthousiast en uitbundig, soms modern, soms traditioneel en soms een mengeling hiervan.
- Praktisch: er is tijd beschikbaar voor een meer uitgebreide liturgie en uitleg hiervan door voorganger of gemeenteleden.

Delen en doen

Een dienst waarin we meer aandacht geven aan de concrete vertaalslag van de zondagse eredienst naar de praktijk.

- Boodschap: we zoeken naar concretisering van de Bijbeltekst of het thema voor je eigen leven ("wat doe ik ermee op maandag"), en/of voor het meewerken in Gods Koninkrijk (bijvoorbeeld thema's rondom missionaat en diaconaat).
- Liturgische vorm: er is ruimte voor een leefregel, voor interactie, voor extra aandacht voor de collecte of voor een presentatie rondom het 'doen'. Ook is er de gelegenheid voor gemeenteleden of anderen om te vertellen hoe zij het geloof vormgeven of ervaren in hun leven.
- Liedkeuze: De 'gewone' mix van tradities die we gewend zijn en daarnaast ruimte voor meer diaconale (luister-)liederen.
- Praktisch: er is tijd beschikbaar voor interactie, presentaties en inbreng van anderen dan de voorganger.

Leren en belijden

Een dienst waarin we meer aandacht geven aan Bijbeluitleg, de geloofsleer en geloofsverdieping. Het doel is om inhoudelijk te worden toegerust voor het leven als volgeling van Jezus Christus.

- Boodschap: ruimte voor onderwijs rondom Bijbelse onderwerpen en/of thema's uit de geloofsleer, in verbondenheid met het belijden van de kerk.
- Liturgische vorm: met name de kernelementen van onze liturgie, aangevuld met een vorm van geloofsbelijdenis en soms een uitgebreidere schriftlezing.
- Liedkeuze: de 'gewone' mix van tradities die we gewend zijn, soms een gezongen belijdenis.
- Praktisch: er is ruimte voor een stevige preek en soms ook voor werkvormen die stimuleren dat er na de dienst, op de zondag zelf of in kringen, wordt doorgepraat over het thema.

En de gezinsdiensten dan?

Als kerkenraad en predikanten krijgen we regelmatig vragen over de zogenaamde "gezinsdiensten." In feite gaat het hierbij om diensten die we voortaan willen koppelen aan het eerste accent 'ontmoeten en verbinden'. De benaming "gezinsdiensten" laten we vervallen omdat het de lading niet helemaal dekt. Het is namelijk juist níet de bedoeling om mensen die alleen leven of geen kinderen hebben het gevoel te geven dat deze dienst alleen voor gezinnetjes is. En ook is het geen kinderdienst per se. Het gaat juist om verbinding van alle gemeenteleden van 0 tot 100. Deze dienst willen we dus onder andere ook aansprekend en relevant laten zijn voor tieners en jongvolwassenen. Met het oog daarop zijn nu concrete plannen gemaakt met het JWO om deze doelgroep ook te betrekken bij deze diensten. Graag horen we jullie feedback en ervaringen zodat we hierin samen kunnen leren en groeien.